



NORGES HØYESTERETT

Den 31. januar 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Utgård, Matheson og Kallerud i

HR-2014-00231-U, (sak nr. 2014/166), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Aase Karine Sigmond)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over kjennelse om forlengelse av varetektsfengsling.
- (2) A, født 00.00.1977, ble ved Oslo tingretts kjennelse 27. desember 2013 varetektsfengslet til 24. januar 2014, siktet for overtredelse av blant annet straffeloven § 229 første straffalternativ. Fengslingen ble begrunnet i gjentakelsesfare, jf. straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3.
- (3) Etter begjæring fra påtalemyndigheten om forlengelse av varetektsfengslingen for åtte uker, avsa Oslo tingrett 24. januar 2014 kjennelse med slik slutning:

"A, født 00.00.1977, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 21. mars 2014."
- (4) A anket til Borgarting lagmannsrett, som 29. januar 2014 avsa kjennelse med slik slutning:

"A, født 00.00.1977, kan holdes i varetektsfengsel inntil annet bestemmes av retten eller påtalemyndigheten, men ikke ut over 24. februar 2014."
- (5) Lagmannsretten la i likhet med tingretten til grunn at det er sannsynlighetsovervekt for at de subjektive vilkår for straff er til stede. Forlengelsen av varetektsfengslingen ble imidlertid begrenset til fire uker.
- (6) A har anket videre til Høyesterett, og har ved sin forsvarer i korte trekk gjort gjeldende:

- (7) I prejudisiell observasjon av siktede i 2007 i forbindelse med annen straffesak, ble det konkludert med at det forelå sannsynlighetsovervekt for at siktede var utilregnelig. Lagmannsretten har i begrunnelsen for tilregnelighetsspørsmålet nå lagt til grunn at det ble konkludert med at det mest sannsynlig forelå en rusutløst psykose. Det foreligger derfor en saksbehandlingsfeil i form av feil faktum.
- (8) Siktete har vært pågrepet i over én måned og fremstår fremdeles som psykotisk. Det må derfor legges til grunn at det er tale om en straffriende psykose, slik at han ikke kan varetaktsfengsles etter straffeprosessloven § 171 første ledd. Siktelsen har heller ikke slikt omfang at det er aktuelt med fengsling etter § 171 annet ledd.
- (9) A har lagt ned slik påstand:
- "Borgarting lagmannsretts kjennelse av 29.01.2014 oppheves, subsidiært A løslates."**
- (10) *Påtalemyndigheten* er kjent med anken, men har ikke inngitt merknader.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 388.
- (12) Lagmannsretten konkluderer etter en samlet vurdering med at "det er sannsynlighetsovervekt for at siktetes eventuelle psykose er rusutløst". Lagmannsretten viser særlig til et notat fra psykiater Stein E. Ikdahl av 21. januar 2014. I notatet refererer Ikdahl til en prejudisiell observasjon han foretok av siktede 14. juni 2007 og uttaler at konklusjonen den gang var at "det mest sannsynlig forelå en rusutløst psykose". Det fremgår imidlertid av observasjonen fra 2007 – som var vedlagt Ikdahls notat fra 2014 – at siktede etter innhentede opplysninger hadde hatt "relativt langvarige psykotiske perioder utover det som ellers er forventet ved ruspåvirkning". Ikdahl konkluderte i erklæringen fra 2007 med at "det foreligger en sannsynlighetsovervekt for at [siktete] var utilregnelig på de aktuelle tider". Lagmannsretten nevner ikke erklæringen fra 2007 utover å referere til Ikdahls gjengivelse i notatet fra 2014.
- (13) Det kan se ut til at lagmannsretten har misforstått Ikdahls notat fra 2014. Notatet er lite utfyllende, og retten overså formentlig at den medfølgende erklæringen inneholdt viktige opplysninger. I alle fall er den medfølgende erklæringen ikke nærmere omtalt. En slik misforståelse er å anse som en saksbehandlingsfeil, jf. Rt. 2009 side 801 avsnitt 17 og Rt. 2012 side 856 avsnitt 48.
- (14) Ved vurderingen av om en rusutløst psykose faller inn under straffeloven § 44 må det tas stilling til om psykosen forsvinner når siktede slutter å ruse seg og den toksiske virkning opphører, eller om det foreligger en psykotisk grunnlidelse, jf. Rt. 2008 side 549 og Rt. 2010 side 346. Denne problemstillingen har lagmannsretten ikke vært inne på.
- (15) Det må på denne bakgrunn legges til grunn at saksbehandlingsfeilen kan ha virket inn på kjennelsens innhold, jf. straffeprosessloven § 343 første ledd. Lagmannsrettens kjennelse må derfor oppheves.
- (16) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Wilhelm Matheson
(sign.)

Karl Arne Utgård
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Riktig utskrift: